

Forstaaelse, en Overenskomst, altsaa heller ikke er tilvebragt i Nav. Jeg skal derom bemærke, at jeg for mit Bedkommende just egentlig ikke har været overrasket derved. Jeg skal minde om de Udtalelser, jeg fremsatte ved Finanslovsforslagets 1ste Behandling her i Efteraaret, hvor jeg udtalte mine Tvivl om, hvorvidt de Betingelser, der maatte være til Stede for en Overenskomsts Tilvebringelse, kunde ventes at være til Stede. Det har vist sig, at den Tvivl, den Frygt, jeg den Gang udtalte, har holdt Stik, at altsaa Udviklingen endnu ikke har ført til, det vistnok dog — tør jeg antage — fra alle Sider ønskede og tilstræbte Maal, at vi kunde komme til at føre vor politiske Udvikling ind paa virkelig grundlovsmæssig Grund. I de Udtalelser, der findes i Betænkningen har jo kun et Mindretal indladt sig paa at omtale de Vilkaar, som fra deres Side maatte forudsættes for Opnaaelsen af en saadan jeg vil kalde det, storpolitisk Overenskomst. Det er det andet Mindretal, som allerede i Fællesudvalget derom fremsatte sin Anskuelse gaende ud paa, at Fællesudvalget skulde tilkendegive Ministeriet, at Ministeriet var en Hindring for en Forstaaelse; dersom denne Hindring var fjernet, nærede man fuld Fortrøstning til, at det ikke vilde være vanskeligt at opnaa Forstaaelse om selve de foreliggende Uentigheds punkter, og at man saa kunde naa ind i en virkelig fredelig Fremtid. Jeg vil angaaende denne Udtalelse sige dette: For det første er det jo efter den Maade, hvorpaa vi have arbejdet siden 1886, let at forstaa, at vi ikke have deltaget i en saadan Genstilling, men paa den anden Side vil jeg indrømme ærede Medlemmer, at jeg er enig med dem i noget, og det er det, at for at vi skulle kunne naa til en saadan omfattende Forstaaelse, maatte der finde et Skifte Sted; der maatte finde, hvad jeg vilde kalde, en Adskillelse Sted mellem Fortiden og Fremtiden. Vi maatte have opnaaet en saadan Sikkerhed, en saadan Udflugt for Fremtiden, som for os kunde være betryggende. Jeg mindes et berømt Digt, der begynder saaledes:

Et Rys er en Gang blevet Grænsen,

Der skiller For- og Fremtid ad.

Hvis man vilde overføre dette paa det storpolitiske Omraade, vil jeg sige, at der hører en Overenskomst, et Møde mellem Rigsdagens to Afdelinger til, et Skifte, et Dpgør, for at vi kunne komme til den Adskillelse mellem Krigen Fortid og Fredens Fremtid, som er nødvendig, for os. Udbyttet af et saadant Møde, en saadan Overenskomst kan naturligvis tænkes forskelligt. Den Side, som jeg her sigter til, har sættet sin Opmærksomhed ved, at denne Overenskomst

skulde føre til et Ministerkifte. Maaft! Jeg vil for mit Bedkommende sige, og det vil vist være Tilfældet med flere, at jeg lægger større Vægt paa Systemkifte end paa Personkifte. Den anden Vej, man har foresøgt, er, at naa til en Ændring en Dpgørelse ved en Grundlovsforandring. Ogsaa det kunde jo blive Resultatet af det fredelige Møde mellem Rigsdagens to Afdelinger, som Fremtiden maa bringe. Der er vist adskillige, som nærmest fæste deres Forventning, deres Haab dertil. Det er ogsaa muligt; der kan jo anføres gode Grunde derfor, men der kan anføres adskilligt derimod. Mange ville jo sige, at Fejlen ikke ligger saa meget i Grundloven selv som i dens Anvendelse. Derfor er der endnu en tredje Mulighed, som jeg kunde tænke mig, og det er denne, at Rigsdagens Afdelinger mødtes i Forstaaelse af Grundlovens Anvendelse i Fremtiden, mødtes i en saadan Forstaaelse, som kunde give Betryggelse for Fremtiden derved, at man var villig til at respektere hverandres Ret. Saa gaar ud fra, at hvilken Form end dette Skifte maatte faa, saa er det, det gælder om, det, at det bliver i den Henseende et Systemkifte, en Dpgørelse med Fortiden, som kan betrygge Fremtiden. Jeg vil anmode og opfordre til, at man har sin Opmærksomhed særlig henvendt derpaa, at tage under rolig Overvejelse, hvilken af disse Veje, der vil blive den, hvorpaa vi skulle søge at komme fremad i Fremtiden. At glide over, som man har tænkt sig, fra Fortiden til Fremtiden ligesom lydøst og alar, det er jeg overbevist om lykkes ikke. Der maa her finde dette Skifte, denne Dpgørelse Sted. Naar dette er lykkedes, er det klart, at Fortiden vil efterlade sig adskilligt, som skal klæres, skal opgøres. Meningerne om, hvor let det er at opnaa en Dpgørelse af, hvad Fortiden har bragt, synes at være noget delte. Det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds (S. C. Christensen) ser, efter hans Udtalelser i Betænkningen, særdeles lyst derpaa. Jeg vilde for mit Bedkommende ønske, at jeg kunde se lige saa lyst derpaa og mene, at det var let at komme over Dpgørelsen med Fortiden. Det ærede Medlem for Ribe Amts 3dje Valgkreds (Wulf) og hans nærmeste udtalte sig i den Henseende mere mørkt, men jeg skal ikke komme ind paa at kritisere det ærede Medlems Udtalelser. Jeg er tilbøjelig til at tro, at det maaft ikke vil være saa let, som det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds tænker sig, at naa denne Dpgørelse med Fortiden, men at den maa høre med til en fuld Forstaaelse i Fremtiden, vil jo enhver erkende, og det har jo sikkerlig og-